

Kuntien ja Kuntayhtymien yhteinen taloustietojen ulkoisen viranomaisraportoinnin käsitelmä 1.0 lukuohje

Mallissa käytetään yhteyssuhteina suoraa, itseensä viittaavaa (rekursiivista) ja yleistävää relaatiota. Pääosa yhteyssuhteista on suoria relaatiota, joissa yksi käsite linkittyy toiseen käsitteeseen suoraan. Rekursiivinen relaatio muodostaa käsitteelle sisäkkäisen hierarkian itsensä kanssa, mikä tarkoittaa ratkaisumielessä erilaisia summatasoja. Yleistävä relaatio kuvaa kahden käsitteen välisen suhteen yli- ja aliluokkina eli tarkemman tason käsitteenä sekä tämän yleistävänä ylemmän tason abstraktiona. Tästä esimerkkinä ovat esim. kustannuspaikka ja vastapuoli, jotka kirjanpidossa yleisemmin ilmaistuna ovat laskentakohdisteita (yleistys). Alla olevassa taulukossa kuvataan yhteyssuhteiden notaatiot (Taulukko 1) (Lähde: Kuntien talous- ja Toimintatietojen käsitelmä 0.9). Käsitelmässä Kustannuspaikka on korvattu Tulosityksikkö käsitteellä, mutta Kustannuspaikka esitetään tässä osana lukuohjetta. Käsitelmässä yleistystä kuvataan avoimella nuolenkärjellä ohjelmistoteknisistä syistä johtuen.

Taulukko 1

Yhteyssuhde	Esitystapa
Suora	
Itseensä viittaava (rekursiivinen)	
Yleistys (yli- ja aliluokan välinen suhde)	

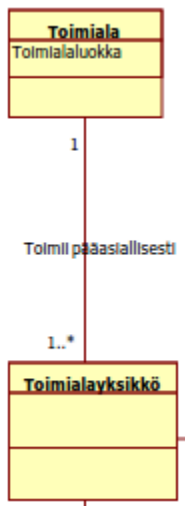
Kardinaliteetit eli lukumääräsuhteet kuvataan numeerisesti (0, 1 ja *), missä *-merkki tarkoittaa suhdetta moneen, eli lukumäärältään rajaamattomaan joukkoon käsitteitä. Alla olevassa taulukossa avataan esimerkein lukumääräsuhteiden eri vaihtoehdot (Taulukko 2). Taulukko esittää lukuohjeen mallissa esitettyjen erityyppisten yhteyssuhteiden lukemiseksi, mutta siinä ei ole kuvattu kaikkia UML-mallinnuskielen tarjoamia variaatioita kardinaliteettien osalta (lähde: Kuntien talous- ja toimintatietojen käsitelmäli 0.9)

Taulukko 2

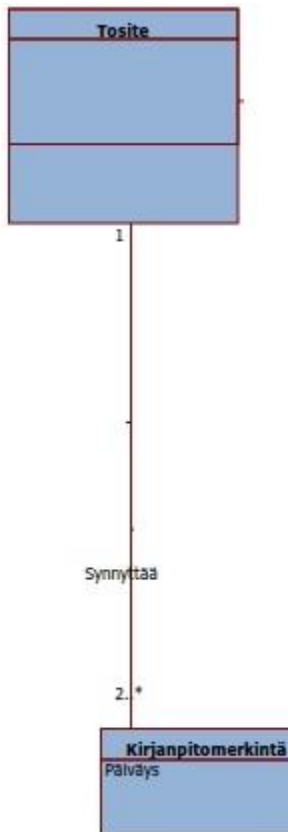
Kardinaliteetti	Esimerkki	Selitys
0...1		Liiketapahtumaan <u>voi</u> liittyä <u>korkeintaan yksi</u> vastapuoli. Vastapuoli <u>voi liittyä nolnaan tai useaan</u> liiketapahtumaan.
1		<u>Yksi</u> tosite liittyy <u>yhteen</u> liiketapahtumaan.
0...* ja 1...*		Kirjanpitotapahtumaan voi liittyä <u>yksi tai useampi</u> laskentakohdiste. Laskentakohdiste <u>voi liittyä nolnaan tai useaan</u> kirjanpitotapahtumaan. Kirjanpitotapahtuma on poistettu käsitelmälistä, mutta on tässä osa lukuohjetta.

Lukuesimerkkejä

Alla on poimittu muutamia esimerkkejä varsinaisesta käsitelmälistä.

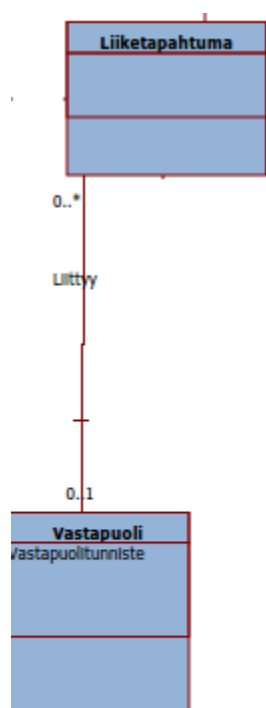
Toimialayksikkö Toimii pääasiallisesti täsmälleen yhdellä Toimialalla. Toimialalla Toimii pääasiallisesti 1 tai useampi Toimialayksikkö.

Yksi tosite synnyttää 2 tai useamman (2..*) Kirjanpitomerkinnän. Kirjanpitomerkintä liittyy täsmälleen yhteen Tositteeseen.

Tuotannontekijä voi muodostaa Laskentakohteen. Tässä kuvataan yleistyssuhdetta avoimella nuolenkärjellä.

Liiketapahtumaan liittyy korkeintaan yksi vastapuoli (0 tai 1). Vastapuoli liittyy nolnaan tai useaan liiketapahtumaan.